

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy IV

Zapoznaj się z historią

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, co to jest historia i czym zajmuje się historyk i archeolog
- wie, co to są: źródło historyczne, legenda, zabytek
- zna różne rodzaje zegarów
- wskazuje podstawowe podziały czasu stosowane w historii (wiek, tysiąclecie, era)
- wie, co to są mapa i plan
- wie, co to jest: tytuł mapy, legenda mapy

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wymienia w kolejności chronologicznej epoki w dziejach człowieka
- wie, jakimi narzędziami posługuje się archeolog
- wie, jakie funkcje pełni muzeum
- dzieli źródła historyczne na pisane i niepisane
- umieszcza wydarzenia na osi czasu
- wie, co to jest chronologia
- określa na podstawie daty rocznej wiek i jego połowę (w odniesieniu do naszej ery)
- oblicza czas, który upłynął między wydarzeniami z okresu naszej ery
- wie, jakie są rodzaje map i planów historycznych
- wskazuje na mapie konkretne miejsca i określa ich przynależność państwową

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wyjaśnia, po co uczy się historii
- wymienia przykłady znalezisk archeologicznych
- wskazuje różne formy poznawania historii (film fabularny, dzieło malarskie)
- rozumie znaczenie źródeł historycznych w pracy historyka, podaje przykłady
- wie, w jakim celu i gdzie sporządzono pierwsze kalendarze
- rozumie, jakie znaczenie w poznawaniu i nauce historii ma chronologia
- odróżnia różne rodzaje map historycznych
- wskazuje różnice między mapą dawną i współczesną

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie wpływ wydarzeń historycznych na teraźniejszość oraz wpływ współczesnych zdarzeń, także z własnego życia, na kształtowanie się przyszłej historii
- odczytuje informacje z ilustracji przedstawiającej źródło niepisane

- rozumie, dlaczego należy chronić źródła historyczne
- rozumie, dlaczego inaczej liczymy czas w odniesieniu do okresów przed naszą erą i naszej ery
- na podstawie daty rocznej określa wiek (w odniesieniu do czasów przed naszą erą)
- rozumie znaczenie czytania mapy dla poznania zjawisk i procesów historycznych

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- wskazuje przykładowe wydarzenie historyczne oraz jego przyczyny i skutki
- dokładnie omawia elementy stanowiska archeologicznego
- wymienia przykłady zabytków, które można zobaczyć w skansenie
- na podstawie daty rocznej określa połowę wieku (w odniesieniu do czasów przed naszą erą)
- odczytuje legendę dowolnej mapy historycznej i wskazuje zamieszczone w legendzie symbole na mapie

Moja historia, moja ojczyzna

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, co to są: pamiątka rodzinna, zwyczaj, tablica przodków
- wie, co to są: ojczyzna, patriotyzm, region
- opowiada legendę o Ramży
- zna nazwę swojej miejscowości i regionu
- wie, które miasto jest stolicą Polski i jakie są polskie symbole narodowe
- wie, co to jest legenda

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- odróżnia pamiątkę od zwyczaju oraz potomków od przodków
- podaje przykład pamiątki i zwyczaju w swojej rodzinie
- wie, co to jest mała ojczyzna
- wymienia dzielnice wchodzące w skład miasta Czerwionka- Leszczyny
- wskazuje na mapie Śląsk, Katowice i Czerwionkę- Leszczyny
- wymienia najważniejsze polskie święta państwowe

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rysuje tablicę przodków i tablicę potomków
- gromadzi pamiątki ze swojego dzieciństwa
- rozumie znaczenie małej ojczyzny w swoim życiu i w historii
- wymienia sołectwa wchodzące w skład gminy Czerwionka-Leszczyń
- rozumie, że mamy obowiązek chronić nasze symbole narodowe i okazywać im szacunek
- rozumie znaczenie legend w poznawaniu przeszłości

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie korzyści wynikające z poznania swojej historii i historii swojej rodziny
- znajduje informacje na temat swojej małej ojczyzny
- Interesuje się życiem lokalnym
- wymienia zabytki i ludzi zasłużonych dla naszej gminy
- rozumie konieczność zdobywania wiedzy o ojczyźnie
- wskazuje w legendzie elementy realne i fikcyjne

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- sporządza swoją tablicę przodków do czwartego pokolenia
- wyjaśnia pochodzenie słowa „patriota”
- umie wymienić i opisać zabytki naszej gminy
- posługując się przykładami, opowiada, jak godło Polski zmieniało się na przestrzeni wieków

W Polsce Piastów i Jagiellonów

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, co to są: plemię, gród
- wie, kto to byli św. Wojciech i Bolesław Chrobry
- rozpoznaje insygnia koronacyjne
- wie, kto to był Kazimierz Wielki

- wie, kto to byli Jadwiga Andegaweńska i Władysław Jagiełło
- wie, kim byli Krzyżacy
- zna datę bitwy pod Grunwaldem
- wie, kto to był Zawisza Czarny
- uczeń wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- zna datę przyjęcia chrztu przez Mieszka I
- opowiada, jak wyglądało życie codzienne w państwie Mieszka I
- zna datę zjazdu w Gnieźnie i koronacji Bolesława Chrobrego
- opowiada o męczeńskiej śmierci św. Wojciecha
- wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego
- wie, kto to był Mikołaj Wierzynek
- zna datę założenia Akademii Krakowskiej
- zna legendę o stopce królowej Jadwigi
- wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie
- zna datę zawarcia unii w Krewie
- zna przebieg bitwy pod Grunwaldem
- opowiada o bitwie pod Grunwaldem
- odczytuje z planu przebieg bitwy pod Grunwaldem
- rozumie znaczenie słów: „polegać jak na Zawiszy”
- opowiada o życiu Mikołaja Kopernika
- opowiada o życiu krakowskich żaków

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wymienia przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I
- odróżnia źródło historyczne od legendy
- wskazuje na mapie ziemie przyłączone przez Bolesława Chrobrego do Polski
- wymienia postanowienia zjazdu w Gnieźnie
- wskazuje na mapie ziemie wchodzące w skład państwa Kazimierza Wielkiego na początku jego panowania i przyłączone do Polski przez tego władcę
- wymienia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego
- zna herby Wielkiego Księstwa Litewskiego i Królestwa Polskiego
- wymienia przyczyny i skutki unii polsko-litewskiej

- opowiada, jak Krzyżacy założyli swoje państwo
- wskazuje na mapie: Malbork, Gdańsk, Pomorze Gdańskie, Grunwald
- wymienia przyczyny i skutki wielkiej wojny z Krzyżakami
- opowiada, jakie wykształcenie miał Mikołaj Kopernik
- wskazuje na mapie miejsca związane z Mikołajem Kopernikiem
- objaśnia, czego dotyczyła teoria heliocentryczna

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wymienia najważniejsze plemiona żyjące na ziemiach polskich
- rozumie wpływ chrześcijaństwa na rozwój kultury i państwowości
- rozumie znaczenie wykupienia ciała św. Wojciecha przez Bolesława Chrobrego
- podejmuje próbę oceny panowania Bolesława Chrobrego
- rozumie znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego dla historii Polski i je ocenia
- omawia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego
- zna rodowód królowej Jadwigi i wie, dlaczego zasiadła ona na polskim tronie
- rozumie znaczenie bitwy pod Grunwaldem
- wyjaśnia, jakie było znaczenie teorii Kopernika dla rozwoju nauki

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- ocenia przyjęcie chrztu przez Mieszka I
- wie, kim był w średniowieczu cesarz i co to jest włócznia św. Maurycego
- ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego
- samodzielnie ocenia unię w Krewie
- zna historię Zawiszy Czarnego. Opowiada o przyjęciu przez Władysława Jagiełłę dwóch nagich mieczy przed bitwą grunwaldzką
- zna najświetniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej

W czasach zwycięstw i latach niewoli

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, które miasto założył Jan Zamoyski
- wie, kto to byli: Stefan Czarniecki, Augustyn Kordecki, Jan III Sobieski

- zna datę bitwy pod Wiedniem
- zna datę dzienną uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji
- wie, kto to był Tadeusz Kościuszko
- wymienia trzy państwa uczestniczące w rozbiorach Polski
- wie, kto i kiedy napisał tekst Mazurka Dąbrowskiego
- zna na pamięć pierwszą zwrotkę i refren polskiego hymnu
- wie, co to były branka i Cytadela warszawska
- zna datę rozpoczęcia powstania styczniowego
- wie, z czego zasłynęła Maria Skłodowska-Curie

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wie, kto to był Jan Zamoyski i wymienia jego osiągnięcia
- wie, co to była husaria i jak wyglądał husarz
- podaje skutki wojen Polski ze Szwecją i z Turcją
- zna daty potopu szwedzkiego
- zna słowa drugiej zwrotki Mazurka Dąbrowskiego
- zna datę insurekcji kościuszkowskiej
- wie, co to jest insurekcja i kto to byli kosynierzy
- wie, dlaczego 3 maja obchodzi się w Polsce święto narodowe
- wie, kto to byli: Napoleon Bonaparte, Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki
- wie, kiedy powstały Legiony Polskie
- zna na pamięć polski hymn
- wie, co to były manifestacje patriotyczne i kto brał w nich udział
- wie, kto to był Romuald Traugutt
- wymienia osiągnięcia Marii Skłodowskiej-Curie

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rozumie określenie „mąż stanu”
- wie, kto był ostatnim królem z dynastii Jagiellonów
- wymienia trzech królów wybranych po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów
- wyjaśnia terminy: potop szwedzki, Lew Lechistanu
- rozumie znaczenie obrony Jasnej Góry w czasach potopu szwedzkiego
- zna datę i przyczyny II rozbioru Polski
- opowiada o bitwie pod Raławicami
- wie, co to była Konstytucja 3 maja i rozumie jej znaczenie

- wskazuje na mapie trzy państwa zaborcze i zagarnięte przez nie polskie ziemie
- opowiada o powstaniu Legionów Polskich
- wie, że w 1830 roku wybuchło powstanie listopadowe
- wymienia przyczyny i skutki powstania styczniowego
- rozumie, dlaczego powstańcy styczniowi podjęli walkę partyzancką
- wie, kiedy i za co Maria Skłodowska-Curie otrzymała dwukrotnie Nagrodę Nobla

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- rozumie rolę wybitnej jednostki w dziejach
- zna datę bitwy pod Chocimiem, w której dowodził Jan III Sobieski
- rozumie treść drugiej zwrotki Mazurka Dąbrowskiego
- ocenia insurekcję kościuszkowską – wskazuje jej mocne i słabe strony
- rozumie znaczenie Napoleona dla sprawy polskiej
- opowiada o działaniu państwa podziemnego podczas powstania styczniowego
- ocenia działalność Marii Skłodowskiej-Curie

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- omawia funkcje najważniejszych elementów XVI-wiecznego miasta (na przykładzie Zamościa)
- samodzielnie ocenia udział wojsk polskich w bitwie pod Wiedniem
- na podstawie wiedzy z bieżącej lekcji (i ewentualnie z lekcji dodatkowej *Epoka stanisławowska) wymienia przyczyny rozbiorów Polski
- ocenia działania Napoleona w odniesieniu do Polaków
- ocenia powstanie styczniowe
- zauważa wzrost znaczenia kobiet w rozwoju nauki i kultury w XIX wieku

Trudne dzieje ostatnich stu lat

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- zna datę rozpoczęcia I wojny światowej
- wie, kto to był Józef Piłsudski
- wskazuje na mapie Gdynię i COP
- wie, co to były obozy koncentracyjne i podaje przykład takiego obozu

- wie, co to były Armia Krajowa i Szare Szeregi
- zna datę rozpoczęcia II wojny światowej
- zna datę dzienną rozpoczęcia powstania warszawskiego
- zna datę zakończenia II wojny światowej
- wie, kto to byli Witold Pilecki i Danuta Siedzikówna „Inka”
- zna datę roczną powstania Solidarności
- Wie, kto to jest Lech Wałęsa
- wie, kto to był Jan Paweł II (Karol Wojtyła)

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego wojnę z lat 1914–1918 nazywamy światową
- wie, kto to był Roman Dmowski
- wymienia polskie formacje wojskowe walczące podczas I wojny światowej
- opowiada o powstaniu portu i miasta Gdyni
- wie, kto to był Eugeniusz Kwiatkowski
- wie, co to były tajne nauczanie i mały sabotaż
- wie, kto to byli „Rudy”, „Alek” i „Zośka”
- opowiada o akcji pod Arsenalem
- wie, ile dni trwało powstanie warszawskie
- wie, na czym polegała specyfika władzy komunistów w Polsce
- wie, kto to byli żołnierze niezłomni (wyklęci)
- opowiada o dokonaniach Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”
- Uczeń zna datę wprowadzenia stanu wojennego
- wie, kto to byli Wojciech Jaruzelski i Jerzy Popiełuszko
- wie, kto to był Stefan Wyszyński
- wie, kiedy wybrano Karola Wojtyłę na papieża
- zna najważniejsze fakty z życia papieża Polaka

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- omawia dwie polskie orientacje polityczne podczas I wojny światowej
- wie, kto to był Józef Haller
- rozumie, dlaczego I wojna światowa była szansą dla Polski na odzyskanie niepodległości
- wie, kto to był Władysław Grabski. Rozumie znaczenie powstania Gdyni i COP dla odrodzonej Polski

- wie, co to było Polskie Państwo Podziemne
- wymienia i omawia formy represji stosowane przez okupantów względem Polaków oraz sposoby walki Polaków z okupantami
- wie, jaką rolę w powstaniu warszawskim odgrywali najmłodszy powstańcy (harcerze, łącznicy i sanitariuszki)
- wyjaśnia określenie „żołnierze niezłomni”
- rozumie pojęcia: Urząd Bezpieczeństwa, komuniści, milicja
- podaje przyczyny i skutki zawarcia porozumień sierpniowych oraz wprowadzenia stanu wojennego
- dostrzega związek między działalnością Solidarności a obaleniem komunizmu
- w Polsce
- zna datę pierwszych częściowo wolnych wyborów parlamentarnych
- opowiada o życiu i działalności Jana Pawła II
- wie, co to były obchody tysiąclecia chrztu Polski

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- opowiada o początkach niepodległego państwa polskiego
- wymienia trudności, z którymi Polacy zmagali się po odzyskaniu niepodległości
- rozumie, dlaczego należy czcić pamięć Polaków prześladowanych podczas II wojny światowej
- jeśli to możliwe, znajduje w swojej okolicy miejsca związane z prześladowaniami ludności polskiej podczas II wojny światowej i zna lokalnych bohaterów tego okresu
- rozumie, dlaczego należy czcić pamięć żołnierzy niezłomnych
- rozumie znaczenie powstania Solidarności dla historii Polski i Europy
- rozumie rolę i znaczenie Kościoła katolickiego w powojennej Polsce

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- ocenia działania Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego w czasie I wojny światowej
- ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej
- wyjaśnia na przykładzie harcerzy z Szarych Szeregów, czy bohaterowie II wojny światowej mogą być wzorem dla współczesnych dzieci i młodzieży
- ocenia działania komunistycznych władz w powojennej Polsce

- ocenia wprowadzenie stanu wojennego oraz przemiany, które zaszły
- w Polsce po 4 czerwca 1989 roku
- jeśli to możliwe – znajduje w swojej okolicy (regionie) miejsca związane z Janem Pawłem II

Wymagania edukacyjne z historii w klasie 4 opracowane na podstawie wymagań autorstwa Anity Plumińskiej- Mieloch.

Program nauczania Szkoła podstawowa Klasy 4–8 podstawowej, WSiP, Autor: Anita Pumińska- Mieloch.